

1996-yil dekabrdan chiqa boshlagan

№1 (255)

2002-yil 9-yanvar

Содик МАХКАМОВ фотоси

Сүхбат

ЙИЛ ШУНДАЙ БОШЛАНДИ

Тошкент шаҳар Мирзо Улуфбек туманидаги Лев Толстой номидаги кутубхона 2002 йилни ажойиб тадбир билан бошлиди: бу ерга йигилган кутубхоначилар, ёш китобхонлар таникли сиёсатчи ва публицист Леонид Левитиннинг "УЗБЕКИСТОН тарихий бурилиш палласида" китоби тақдимот маросимини ўтказдилар. Кутубхона мудириаси Татьяна Олимхўжаева йигилгандарни очиқ ва жонли мулоқотга чорлади. Кутубхоначи Гулчехра Мирзахонова хорижлик тадқиқотчи у ёзган китоб ҳақида маълумот берди. Ёзувчи ва публицист Х. Дўстмуҳаммад Л. Левитиннинг шахси, таржима ҳоли ва у яратган иккни китоб ҳақида, унинг ўзига хос хусусиятлари тўғрисида ҳикоя қилди. Тошкент шаҳар маданият ходимлари касаба уюшмаси раиси Сайд Олимхўжаев, Амир Темур номидаги маҳалла оқсоқоллар кенгашши раиси Абдулла Ортиков бозорга ўзбекистоннинг дунё ҳамжамиятида тутган ўрни, мұхтарам Юртошибимиз томонидан олиб

борилаётган ислоҳотларнинг ҳаётий самаралари хусусида гапириб бердилар. Китобни ўзбек тилида нашрга тайёрлаган "Ўзбекистон" нашриёти ходимлари йигилгандарнинг саволларига жавоб бердилар.

Мұхими – учрашууда ёш китобхонлар ўзларини эмин-эркин тутиб, дунё, замон ва мамлакатимизда кече-тган катта-кичик жараёнларга қизиқиши билан мунобабатда эканларини на мойиш этдилар.

МУХБИРИМИЗ

Машварат

Ўзбекистон Оммавий ахборот воситаларини демократиялаштириш ва кўллаб-куватлаш жамғармаси қошида ташкил этилган Журналист аёллар кенгашининг навбатдаги "машварати" одатдагидек самимий ва ишчан руҳда ўтди. Кенгаш раисаси Мухтабар Каримова мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий, маърифий-маданий ҳаётида журналист аёлларимизнинг фаол иштирок этатганини таъкидлadi. Ҳақиқатан ҳам, матбуот, радио, ТВ, қаердаки журналист зарур

Истик

ҚОҚИЛГАН ҚОЗИҚقا ҚОҚИЛМАНГ!

Назаримда, қозиклар кўпайиб кетганга ўхшайди... Ойдай, теп-текис кўча, йўлак. Боряпсиз. Бундай йўлакда одатда одам оёқ остига қараша ҳам унтулади. Бирдан!.. Юз тубан чалканча ётибсиз-да!.. Бирор кулади, бирор ёрдамга ошиқади. Э, дейсиз, кечагина бу ерда ҳеч нарса йўғиди-ку, дейсиз. Аланглаб, кўзингиз янгигина қоқилган қозик тушади.

Қозик нимага керак бўлди шу ерга?! На хожат?

Хожат бўлгандаки, айрим машиналар одамлар юрадиган йўлакка ўтиб бемалол гизиллаб кетавериш одатини чиқарган эмаси! Бунга йўл қўймаслик учун энг маъкули – қозик! Машина ўтолмайди, вассалом, ийодкорлари ҳам фаоллашиб колишиди.

Яхши ишнинг шети чатоқр-да! Ҳамма йўловчи ҳам кўзига қаролмай колади-да. Кекса бор, бемор бор, ёш-яланг деганларидек. Колаверса, бу ёруғ оламда йўловчининг ҳам ҳақ-хукукини унутмаслик лозим. Ҳадиси шарифда "Йўлда ётган бир тошни четга олиб кўйиш ҳам савоб", – дейилган экан, биз эса баъзан йўлга тош ташлаб кўймайпизми?.. Қозик деган тошни..

Яна айтай: айрим мутасаддиларнинг йўлакка қозик ўрнатишдан мақсади пиёдалар хавфисизлигини таъминлаш, ортичка дилхизларининг олдини олиш, албатта. Буни тушуниш ва ёқлаш керак. Бироқ бунинг қозик қоқицдан бошқа бегалва йўллари ҳам кўп. Шартли белгилар дегандек...

Қоқилган қозикка қоқилманг, дейман-да...

Суръат АБДУКАРИМОВ

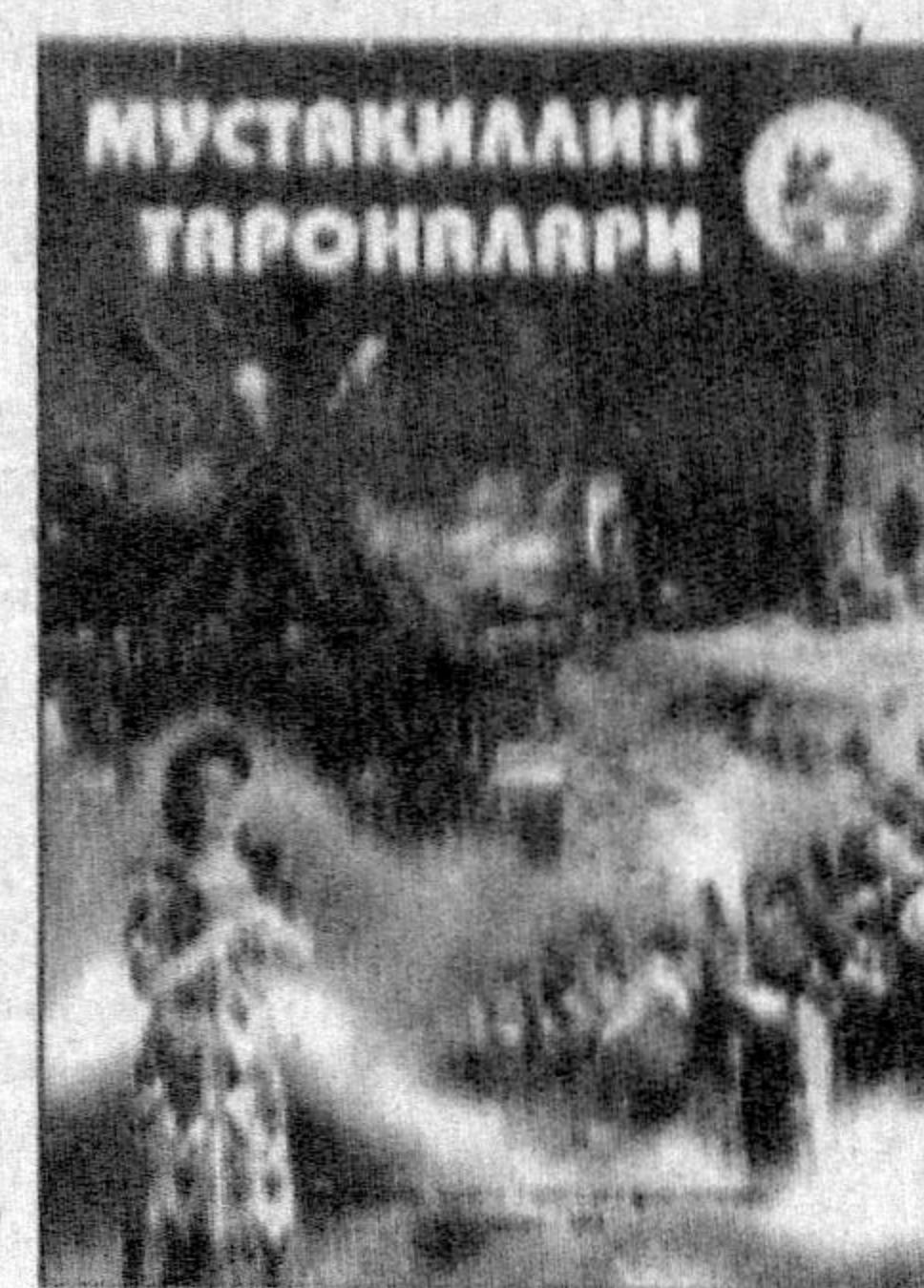
Ифтихор

САРА ҚЎШИКЛАР ГУЛДАСТАСИ

Оҳангни кўнгил сирдоши, руҳнинг жилваланган жиғаси, дилларни-дилларга боғловчи олтин кўптик дея улуглаймиз.

Бугунги кунда қалбларимизга чукур илдиз отиб ултурган "Ўзбекистон – Ватаним маним", "Шарқ тароналари" каби қўшиқ байрамларимиз, тарихий саналарга бағишилган тантаналар қўшиқ санъатини фоят юксаклика олиб чиқди. Энг яхши қўшиқлар эндиликда маънавий ҳаётимизнинг ажralmas қисмига, муддаоларимизнинг қўш қанотига айланди.

Гафур Гулом номидаги Адабиёт ва санъатида нашриётида чоп этилган "Мустакиллик тароналари" қўшиқлар тулламида мустакиллик йиллари мобайнида яратилган қўшиқлар ўрин олган. Тўпламиши варажлаб кўрсангиз, ижодкорларимизнинг

самарали ҳамкорликда ишлаб, кўплаб дурдона қўшиқлар яраттанинг тувоҳи бўласиз. Шоир ва бастакорларимиз маҳорати билан дунёга келган "Ватан иғодадир, Ватан биттадир",

"Мен нечун севаман ўзбекистонни", "Ўзингдан кўимасин, ҳалқим", "Ҳеч кимга бермаймиз сени, ўзбекистон", "Юрт ишқида ёнаман", "Шарқ таронаси" каби ўнлаб қўшиқлар бугун ҳалқимиз маънавий ҳаётимизнинг ажралмас қисмига айланни улугурни сир эмас.

Қўшиқ ноталари билан берилган "Мустакиллик тароналари" китобида акс этган юрт севгиси, фахру ифтихор туйгуси, инсоннлик, кадру кимматини улугловчи қўшиқларни санъат олийгоҳлари, коллежларида талабаларга ўргатилса, ундан дарслар сифатида фойдаланилса айни мудда бўларди. У ёшларимиз маънавиятини янада бойитади, уларни Ватанин севишига, ардоқлашга унрайди.

Назира ЖУРАЕВА

ЙЎҒ-Э!
СОЗ
ЁЗГУНЧА,
МОС-Э!

Шов-шув

ЧЕРКОВДАГИ МУЪЖИЗА

Рамазони шарифнинг сўнгти кунлари эди. Фарғонадаги Православ черковида мўъжиза рўй бериби деган хабар тарқади. Нима эмиш, Исо Алайхиссаломнинг иконадаги сиймоси оддий ойнага кўниб қолибди! 7 январ Рождество байрами куни шаҳар ўртасида жойлашган черковга бордим. Не

кўз билан кўрайки, 1,5-2 метр узунликдаги оддий дераза ойнасида Исо руҳиллоҳ сурати нурланиб турарди! Суратга бокиб, беинтиёр калима қайтардим. Парвардигор мўъжизалари беадад...

Маҳфуз УСМОНОВА,
фарғоналик журналист
(телефон орқали)

Мактуб

«ЖАҲОН АДАБИЁТИ»НИНГ ЮЗИ ЁРУФ!

Журнал бош мұхаррири, профессор Озод Шарафиддиновга

Озод ақа! Куни кече "Жаҳон адабиёти" журналининг ўтган йилдаги сүнгги сонлари құлымға тегди. Уларни бирин-кетин бош күтәрмай үқиб чиқдім. Кимгәдир улардан олган таассуртларимнің айтиб, ўртоқлашгым келди. Ўлаб-ўлаб Сизнинг ўзингизге ушбуни ёзіб, ҳаяжонимни босгим келди, миннатдорлигимни иззор этишини маъқул күрдім.

Мен журнал саҳифаларида ахён-аҳёnda камтарона ижоди иштироким борлығынан эмас, балки жаҳон адабиёти дүрденалары ҳисобига миллий адабиёттің бойишига улкан хисса құшилаётгани боис бу нашрнинг ахамиятини қанчалық юқори құйғанligimn таъкидламоқчиман. Яна шунни таъкидламоқчиманки, "Жаҳон адабиёти" шарофати билан Сиз ўзингиз ўмр бўйи яратган асарлардан ҳам ўн чандон мўлижидий маҳсул яратиб кўйдингиз шу иккича йил мобайнида. Қанча-қанча янги олам билан элни таништирдингиз, қанчадан-қанча ижод ахли, етти ухлаб тушибизга ҳам кирмаган номлар ва уларнинг жаҳонга маълуму манзур жавоҳирлари билан бизни таништирдингиз, баҳраманд қўйдингиз. Буюк кишиларнинг тақдирлари, элга эзгулик инъому эхсон этиш эвазига рўшнолик кўриш эмас, адолатсизликнинг курбонлари бўлганилар, ҳақиқий саҳоват соҳибларининг аччиқ қисматларини журналингиз орқали билдиқ, ўргандик. Масалан, меннинг ўзим буюк ақл-заковат эгаси, "Инсон комедияси" билан дунё адабиёти ахлени ҳайратга соглан

Декабр 2001

Хомернинг бир умр тиланчиллик қилиб турмуш кечирганини билмасдим; ажайиб нутқи ва фалсафий маърузаси билан Афина ахли илим жамоасини ўз даврида ҳайратга соглан Сукротдай инсон суд ҳукми билан захарланиб ўлдирилганлиги, Афлотун эса кул қилиб со-

тилганидан бехабар эдим. Уззу

кун ва ҳатто

тунлари

ҳам ялан-

го ё к

чўл,

сах-

тилганидан беха-

бар эдим. Уззу

шунингдек, фаннинг ҳаётда тутган оламшумул ўрни, у бутун ер курраси ва коинотни бошқаришига илҳой куч ҳамда буок кудрат эканлиги, қўёш нури оламни ёриттани каби фан Тангри таоло томонидан инсоният юрагида ёқилган олов эканлиги исботини "Жаҳон адабиёти" ёрдамида қайта билишга эришдим.

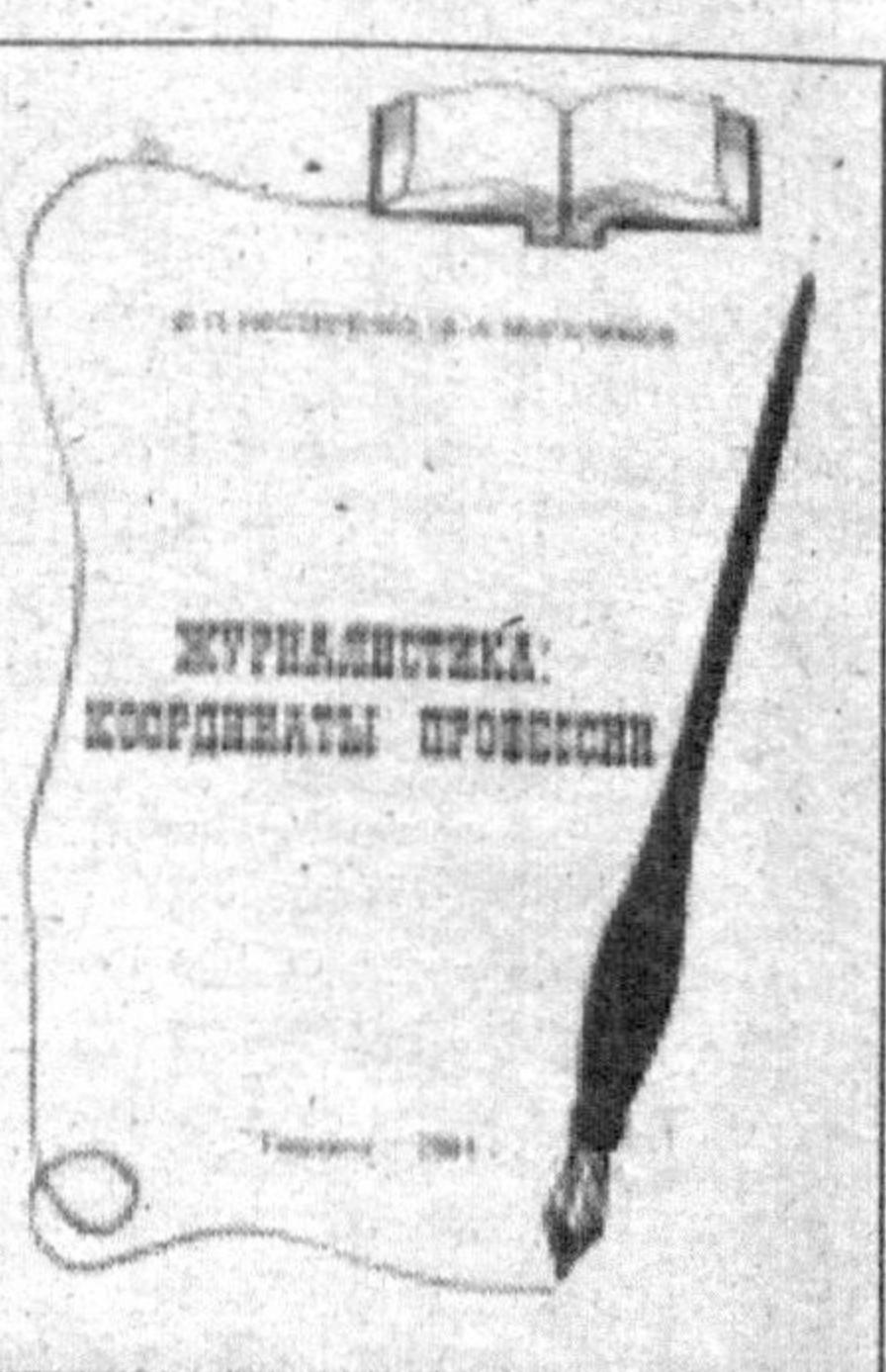
Кошкайди, журналда чоп этилганларнинг ҳаммаси бирма-бир китоб шаклида нашр этилса-ю, китобхонлар қайта-қайта баҳра олса улардан. Ахир ҳозир ўқилмагандан ҳам қанчаканча кутубхоналаримиз китоб токчасининг кўрки бўлиб қоларди-ку, келажак наслларга бебаҳо адабий месор, илмий манбаа бўлиб хизмат қиласи-ку? Ҳар бир маърифат шайдоси учун бундан ортиқ йўлдош бордими, ўзи?

Тўгри, журналда чоп этилаётган ҳар бир ўлмас асарлар, ҳатто лавҳа, оддий ахборотларгача аксарияти кечаги кунларимиз ва хорижий мамлакатлар ҳазинаси. Лекин уларнинг ҳар бири ёшлар юригда ижодий изланишга ҳавас үйғотишдан ташқари буғунги бизнинг мустақил юртимизнинг тенгиз афзалликларини баҳолаш ва хис қилиш учун ҳам ўз таъсир қучини кўрсатади-ку, ахир!

Хуллас, "Жаҳон адабиёти"нинг дунёга келиши жуда муҳим ва зарурий воқеа бўлганингини бугун астойдил ҳис қиммоқдамиз. Журнал фақат журналхон учун эмас, биз ижод ахли учун ҳам тарбиявий мактабдир.

Сизга ва ижодий жамоангизга янги йилда сиҳат-саломатлик ҳамда каттадан-катта ижодий зафар тилаб қоламан.

Жонрид АБДУЛЛАХОНОВ

Turkmen - 2001

Journalist - 2001

Мулоҳаза

Фидойи

АТЛАС КҮЙЛАКЛИ КҮГИРЧОҚ

Сингилчамдан туғилган кунингга нима совға қилай, деб сўрагандим, "Сочи қоп-қора, атлас куйлакли күгирчоқ олиб беринг", — деб жавоб берди.

Шундан кейин "сочи қора" күгирчоқни излаб Самарқанд шаҳридаги деярли барча ўйинчоқлар дўконларини айланаб чиқдим. Дўконларга кириб кишининг кўзи кувнайди: "африкалик маймун"дан тортиб, Антарктиданинг "оқ айиги"гача бор. Автомат тўлпончалар, турли русумдаги машиналар, хориж кино ва мультифильмларининг қаҳрамонларини-ку айтмай кўя қолай. Уларни санабсан ногига етиш кийин — бари ўғил болаларга атаган. Қиз болалар учун ҳам малласоч, мовий кўз, европалик күгирчоқлар, хатто бўйи сингилчамдек келадиган негр "бала"лари ҳам бор. Аммо "атлас куйлакли"си йўқ.

Самарқанд шаҳридаги Амир Темур кўчасида жойлашган "Ўйинчоқ" болалар дўконидан:

— Нега миллий күгирчоқларинг йўқ? — деб сўраганимизда сотувчи Зокир Абдулаев:

— Билмадим, ўзимизда ишлаб чиқарилмайди шекили, кўпинча хориждан келган меҳмонлар эсдалини учун ўзбек миллий кийимидағи күгирчоқларни сўрашадик. Нима дейишимишни билмай қоламиш, — деган фикрни билдириди.

— Хўш, нега ўзимизнинг миллий күгирчоқларимиз ишлаб чиқарилмайди? Еки кўгирчоқка андоза бўладиган миллий қаҳрамонларимиз йўқми? Ахир биз тарихимиз, миллий-маданий меросимиз, мардлигу жасорат, вафо ва садоқат тимсоли бўлган миллий қаҳрамонларимиз билан ҳар қандай даврада гап бермаймиз-ку. Ўзбек халқ эртакларидаги Зумрад, маликаи Ҳусниобод, маликаи Гулқаҳҳа, Ойбарчин, Зухра, Ойгул каби қаҳрамонлар асосида күгирчоқлар яратсан, қизалоқларимизда ҳалқимизга хос булган одоб, хаё, иби каби фазилатларни шакллантирища муҳим тарбиявий восита бўлишини унутмайлик.

Қизалоқларимиз Кумуш, Раъно, Ширин каби фарзандларимизнинг севимли қаҳрамонлари билан ёшлидан бирга улғайса, биз эса мурғак қалбларида уларга нисбатан ҳавас ўйғотсан, ҳозиргидек "қизларимизда миллийлик йўқолиб, Фарбга тақлид қилиш хисси кучайиб боряпти" деб ёзғиришимизга ўрин қолмасди.

Шу нутқатдан назардан айтганда ҳурматли ишбилармон, тадбиркор сармоядорларимиз юқоридаги масала юзасидан ўйлаб кўрсалар, миллий күгирчоқларимизни ишлаб чиқаришни ўйла кўйсалар, болажонларимизни миллий қадрияларимиз асосида тарбиялашда яна бир каттақадам қўйилган бўларди.

И.РАСУЛОВ,

"Зарафшон" газетаси мухабири

Самарқанд

ХУДОЙБЕРДИ ТЎХТАБОЕВНИНГ МУШТИ МУХБИРНИНГ НОНИ ҚАТТИК!

Фельетончиники эса ундан ўн чандон қаттиқроқ. Рост-да, бир умр фалонерда фабрика ишга тусди ёхуд фистон жойда янги мактаб қурилди қабилида кафтдеккина хабар ёзб умренини ўтказган журналист қаёқда-ю, худонинг берган куни одамларнинг дардини ёшиши, тахлам-тахлам шикоят-қўлтиқлаганча ёзнинг иссиғи, қишининг чилласи демай најоттаблаб инсонлар ҳимояси йўлида не-не казо-казо билан тўқнаш келиб, минг хил найранг-фитна, гоҳида очиқасига пўписа ва тазиикларга чидаш танқид ёзган фельетончининг захматлари қаерда?

Машхур адабимиз Худойберди Тўхтабоев умринг ўн беш йили шундай захмат билан ўтган. Агъар муҳтарам адабимизнинг фельетончиллик даври кизил империя қиличини ўйнатиб турган пайтларга тўғри келганини инобатга олсан... ўххў, у кишининг иродасига, журнатига койил қолиб, эндиғина тўртта-бешта танқид ёзб, унинг орқасидан келган машмашалардан бешиб кўтдим, деган гапни айтишга ҳам уяласан киши...

Худойберди аканинг бир одати бор. Гағираётгандага чап қули мушт бўлганча ҳаволаб туради. Муштки, ўзидек беозор, шу боисунга кўпчилик эътибор беравермайди...

Айтишларича, навбатдаги хизмат сафаридан хориб-чарчаб келган адаб...

Нари-бери нонушта қиласи, фельетончи халлослаб докторга бўрмайди, кишини ёрадиган табиб осто-насига баш урмайди, балки... таҳририятга чопади.

Ишонасида ё тўрт-беш шикоятичи ёхуд куни кечабоплаб фельетон қилинган амалдорнинг дўлти тор келгандага бошлаган ғалваси кутаётган ёхуд ЦҚдаги бадковоқ амалдор қабулига чақираётган бўлади...

Худойберди Тўхтабоев умринг ўн беш йили шу таҳлил ўтган...

Худойберди Тўхтабоевнинг мушки ҳақида ёшишиб, мушт бошимизга не ўйлар келмайди, дейсиз...

Устоз адабек фельетон ўзишга ҳозир кўкрагига уриб-юрган унча-мунча журналистига ўйлар бўлсун...

Модомики, тузукроқ ёзиш кўлдан келмас экан, жилла курса ўша ёзилмай болган муштдек бўлиши эзляпмизми?

Бундай дейишга сабаб шуки, бугун бир ҳамкасбимиз минг азоб билан танқидий мақола ўзлон қилган бўлса, ҳафта ўтмай бошқа нашрда ўша фельетон бўлган одам ҳақида пахтавон очерк ўзлон қилишади.

Дейлик, бирор шикояти юзасидан журналист текшируви ўтказиш жараёнидаги мансабдор қабулида бўлсантиз аксар ҳолатда биринчи ўшишган гапнингиз шу бўлади: "Фалончи мух-

бирни танийсизми?"

"Фалончи мухбир" яхши чишилари билан тилга тушган бўлса кошкийди...

Аянчлиси шундаки, ўша "фалончи" журналистикага

мутлақо бегона, нари борса

қайсицир газетанинг бир

юмалаб "тижорат ишлари

бўйича вилоят мухбари"

бўлиб олган. Қиладиган

иши бакувватроқ корхона

ёки ташкилот" раҳбарининг

кўнглини топиб, таҳририят

хисоб рақамига маълум

миқдорда пул кўчириш ва

эзвазига мактвларга тўла

мақола ёзиш, холос...

Эртага ўша раҳбар фаолияти

дан ишчилар норизо бўлиб

таҳририятга шикояти қилгудек

бўлса қандай йўл тутилиши

барчага икки карра

иккидек аён. Қисқаси, "тиж

оратчи мухбир"лар фаоли

яти аксар ҳолатларда э

энди "Тўртинчи ҳокимият"

сифатида шаклланётган

ОАВнинг мавқеига соя соляпти, нарёғи йўк...

Яқинда таҳририятимизга

Худойберди Тўхтабоев кириб

келдилар, денг. Ҳамма

ўз иши билан андармон

эди, домлани қуршаб олди.

Худойберди Тўхтабоев

нинг самимийлиги — ўша

ўша, байрон-байрон гаплари

бошқаларнинг ҳам эъти

борини тортиди. Разм солиб

қарасам, чап қўлининг ту

гилган мушки ҳавода ўйнаб

турарди...

Турсунали АКБАРОВ

«ХУДОЙБЕРДИЕВ А.»

хусусий корхонаси жамоаси

Барча юртдошларимизни

ЯНГИ ЙИЛ БИЛАН
МУБОРАКБОЛ ЭТАДИ!

Мустақиллигимизни мустаҳкамлаш,

иқтисодиётни ривожлантириш,

халқимизнинг турмуш фаровонлигини

ошириш каби ӯлуғвор ишларга ўз

ҳиссамизни қўшишдан фахрланамиз.

Қариялрини қадрлаш йилида ҳам

бир-биримизни мөхр-оқибат тарқ

этмасин.

Юрт равнақи, эл фаровонлиги
йўлидаги саъй-ҳаракатларимиз

бароридан келсин.

Байрамингиз қутлуг бўлсин!

2002 йил

Оңшом. Миллионлаб телескрин ёқилган. Миллионлаб одамлар "Ахборот"ни кутяпти. Одамлар ахборот билан яшайдиган замон!.. "Ахборот"ни кўрмай қолса ниманидир йўқотгандай бўлиб юради. "Кечака "Ахборот"ни кўрдингми?" деб сўрайди, суриширади. Ҳар ким ўзини қизиқтирган янгиликни мунтазир кутади. Ана, қишлоқ хўжалик ходимларининг йигилиши бўлиб ўтиди, кўччилик йигилиби, у ерда муҳим масалалар кўрилиди. Ҳабар, нари борса, бир-икки дақиқа давом этди. Ким кўп - телетомошибин кўп, бинобарин, берилган ахборот кимгадир манзур бўлади, кимгадир - йўқ. Кечака эса...

Йигилишдан ахборот тайёрлаш керак, дейишди Муҳаммаджон Раҳматовга. Шу дақиқадан у ишга киришади. Муҳаррирнинг вазифаси кўп. Аввало, йигин ўтказиладиган жойнинг манзилини, бошланши вақтини аниклаширади. Сиртдан бўлса-да, йигилиш қатнашчилари билан "танишиб" кўйиш керак. ТЖКга заявка берилади. Техник гурух дегани. Гурух раҳбари эртага сизга ҳамроҳлик қиласиган тасвирчани аниклаширади... Кайси тасвирчи бораркин?..

Дунёни ахборот тебратяпти. Кўзимизни очгандан то бошимиз ёстиқка етганига қадар ахборот излаймиз, оламиз. Ошимиз ҳам, нонимиз ҳам ахборот! Воқеалар шиддати шу қадарки, одамлар газетани кутишига сабри етмайди. - радиони бурайди, иложини топса, ТВни тунда ҳам ўйрмайди.

"Ахборот" ҳар куни, бир вақтда, мунтазам чиқадиган газета! Уни почтальон йўлакка ташлаб кетмайди, у хонадонингизга беминнатигина кириб келади.

Иғилиш эрталаб соат 10 га белгиланибди. Муҳаммаджон студиядаги хонасига кириб келганида "Ахборот"ни кўздан кетадиган сони кўрсатилиба бошланган, демак, соат 8. Тасвирчи ҳам кутиб турган бўлиши керак. Видеотасмани бериш керак унга. Videotasmanni tasvirchi tehnologenerga, yanini muҳandisiga beradi. Tasmani kuzdan kechirishi shamban vaqt ketadi. Muҳandis uning sifatini tekshiradi: tovush sifatli ёziladimi, tasvir tiniqligi qanday, qaysi kimsiga tasvir тушиriladi?.. Biror epi shiastanmaganimi?.. Kameraning shayligini kuzdan kechirishi kerak.

Ҳаш-паш дегўнча соат 9 дан ошиб қолибди. Муҳаррiri ТЖКга бориб, ўзига ҳамроҳ ижодий гурух аъзолари билан танишади. "Улов "аренда" қилинади. Техник, tasvirchi, muҳarriр "Қайдasан, йигилиш!" деганича йўлга равона бўлади. Muҳarriр ижодий гурухнинг etakchisi, komandirning gapni -gap. Ҳамма масъулият унинг zimmasiда. Mashinanning rok olish olyishi joyidami, ҳайдovchining kafifiyati qanday, korni osh emasmi?.. Kechkuun beriladigan habarning taqdiri shuning ҳam boglik-da!.. Ijodiy guruh ўz nomi bilan ijodchilar guruh, ijodkorning kafifiyati bўlmasa, u tayёrlagan habarni kўrgangin odamning kafifiyati kўtarlarimidi? Muҳarriр bўyin ҳam ўyllashi kerak.

Bir ili, Malaiziyada guruh aъzolari mehmonga жойлашгач, уларга bir соатiga dam berildi. Muҳim tadbiriga boriliishi kерак. Roppa-rosa 3 da ҳамма йигилгану, operatoridan daрап йўқ. Ана, yugor-yugurni kўring!.. Operator na xonasida, na kucha da, na boşqa joydan topilsa!.. Muҳammdjonning

БИР ҲАБАР

эсхонаси чиқдио! Ахир яна бир неча дақиқа кечишилса, тадбирдан кўрсатувни тасвирга тушириш тугул, унга йўлатишмайди ҳам! Хуллас, сўнгги дақиқада операторчи акахоннинг хонасига амаллаб кириб не кўз билан қарашсаки, ҳавонинг иссиклиги элизиб, тасвирчи ширин уйкуни уриб ўтибди!..

Йигилиш иштирокчilari бирма-bir кириб келишади. Тасвирчи, чироқ устаси ишга киришади - залнинг қаеридан, қандай тасвирга тушириш қулагрок? яхшиrok? Кимлар сўзга чиқади? Дарвоке, интервью берадиган кишини кўз остига олиб кўйиши зарур. Унга бериладиган саволнни ўйлаб олиш янам муҳим. Кизик, бизнинг одамлар кўпда интервью берishni xushlamaydilar. Kўyинг, ishlautganimni olaveriing, gapirtirman, deyishadi. Sўzga hўnokma, deb ochik tan oladiganlari ҳam bor. Telerakran қарhisida utirgan tomoшибin эса kупadi, fashi keladi. Durustroq gafiradigan odam topilmabdimi, deb tayna kiliadi.

Durustroq odamning эса gafirigisi kelmайдi. Ё, tortinadi. Eki... ishkiilib, sababi kўp-da... Muҳarriр эса sogin sigirnинг elinin iylaganday kiliq intervevo beruvchining kunglini oladi, tuyasidan alldaidi. Cizdan ulug' odam iyuk bu zalda dейди. Siz suz aytmasan, kum aytadi, deb tukriganini tukyadi. Chunki uning vazifasi bitta - intervevo undiriш!

Tасвирчи билан силлиқина ishlash ҳам осон эмас. Bu toifa xalq ҳam ўziga yasha inshik. Ijodkor-da!.. Tysatdan yuzcha ijod kulgisi keliq koliadi. Xech kumning xaeliga kelmagan tasvir bilan habarni bezamoqchi bouldadi.

Bir xisobda yaxshi emasmi, shu? - savolga tutamis muҳarriрni.

Bir xisobda yaxshi, - dейди Muҳammdjon Rahmatov. - Lekin tasvirchining niyati muҳarriр-

Муҳаммаджон
РАҲМАТОВ 25 йилдан
буён «Ахборот»чи.

нинг ниятига мос тушмаса,
ноёб кадр ҳам фой-

ўзТВ "Ахборот"и мухлислигига,
бир ҳабар "таржими ҳоли" ва
тележурналист Муҳаммаджон
Рахматов баҳонасида

даланил-
май қолиб кетади.
Баъзан ачинасан, киши...

Телетомошибin "Ахборот"dan kuzini uzmайдi. Falonchi kurnindi deydi. Iya, falonchi kurnimadi, deb ajablanadi. Bizning odamlar shunaqa - odamlarga ekanda kurning-kurnimaganiga қараб baҳo beradi. "Ахборот"da kuzga tashlanangan inson borki, yu, deydi! Muҳarriр esa yigiliishi utirgancharning barin kurnatilmaidi. Ulurmajdi. Buning xohati iyuk deb hisoblaidi.

Coat 10 da boшланадиган тадбирдан lavha қилиб keliш учун boyagi ijodi guruh учун beriladi. Berilgan fursat "giz" etib utadi-ketadi. Ulurmaj қoliш ҳam xech gap emas. Қaitishda tasvirochi, "Buёfiga ўзингга сабр берсин" deb videotasmanni muҳarriрning kulgiga tutkazadi. Kanaka сабр, deyizimi? Shaxtaga tushmagan odamga konching машакатини қанча tasvirlamang, er kaъrida bajarilaётган машакатни тўла-tukis tasavvur қilolmaidi. Videotasmanni kulgiga oлган muҳarriр bamusoli gurzini tutib, shaxtaga shўnigagan konchini eslatadi. Endi uni oshna-oғainisi tulug, uydagi хотини (ё эри) ҳam, bola-chaқаси ҳam topilmaydi. Sim қoқib izlaganlar oвора bouldadi. Muҳammdjon Obidov keraқ bўlib қolsa denг, rosa u кун ўнта raqamga sim қoқib ҳam topilmasa!. Komiljon Karimxonovning uygiga kungiroq kilsanqiz, ishdalar deydi, ishga kungiroq kilsanqiz - obъektalar, deyishadi. Obъekti қaerda deb xunob boulasiz. TVni yahshi biladigan hamkasbimiz, "Telinevizorinchining objekti butun Ўзбекистон!" deb kuladi. Muҳammdjon Rahmatovni amallab "giribonidan" tutdik. "Эз, aka, tinchlikmi?" dedi kulumisirab. Shunaqa, журналиста бирор kungiroq kilsa, gap "Tinchlikmi?" dan boшlanadi. Sababi bor. Bironta shikояt ёки tanqidiy habar tayёrlaётган bўlsa, uning oshna-oғainisi kупайib ketadi. Falon habarni bermay kўя kol, deb murosoa madorra izlaidiganylар, oraga tuшadigan xolislar kўlpladi. Muҳarriр esa bitta habarni tasvirova tuşirgunchi...

Videotasmanni tasvirochidan қabul қiliб oлган muҳarriр matn ёзиша kiriшadi. Kuz ungida tasvirova tuşirilgan lavhalar, manzaralar, kўliда қalam. Matnda gap kўp. Telemuhibor faktat gapriшni emas,

Мулоҳаза

"Отам оддий инсон, лекин бир сўзли, айтган ишини баҳарadi. Ўқиганни яхши кўради. Болалигимда айтар эди. Ҳушомадгўй бўлмасанг, бирорнинг кавушига патак кўйиб, атрофида гиргиттон айланиб, пойида букилмасанг сендан яхши шоир, яхши ёзувчи чиқади. Яхши кунлар олдинда; дерди. Отамнинг айтгани келди. Шу кунлар отамга ҳам, менга ҳам насиб этди. Бобом иккичи жаҳон урушида ҳалок бўлганда отам уч ёшда эди, мен ҳам Афғон урушида бўлдим, отасини уруш йўқотган ва ўғли ҳам урушга тушган одамнинг ахволини тасавvur килиш кийин эмас. Шўро даври шу жиҳатдан ҳам отамни анча кийнади.

Уруш жаҳида учта қисса ёздим. Китоблар чиқардим.

Нолимайман, ишим яхши, фарзандларим, ота-онамдан кўнглим тўқ. Келажагимиз яхши бўлади".

Bu satrлар tаникли журналист Кўчкор Норқобилнинг "Turkiston" газетасида эълон килинган "Биз киммиз" сўровнома руҳни остида berilgan "Bukolik suyak suradi" deb nomlangan makolasiдан. Ushbu satrларни ўқиган газетхон дарҳол Kўchkor Norqobil жаҳида керак-ли маъlumat oлади.

Men ҳам ёзувчи, ҳам шоир,

ҳам журналист сифатида фаолият кўрсатиб келаётган ушбу ижодкор фаолиятига анчадан бўён қизикиб келар эдим. Matbuotda mustaqilligimizning 10 йиллиги муносабati bilan munosabati bilan yuldan adaшиб terrorchi guruhlar safiga kulyilib kulgani kimsalariga қarshi aytadi: "Men xato kildim-de, men aynidim-de, mени xudo

bering, "Ўзбекистон овози" 2000 yil 3 oktabr sonida эълон килинган "Arosatda turma, yulindan kait, yuliging ni angla" deb nomlangan makolasiida yuldan adaшиб terrorchi guruhlar safiga kulyilib kulgani kimsalaraga қarshi aytadi: "Men xato kildim-de, men aynidim-de, mени xudo

ga otildigan edi. Улар мен kilmagan ishni kildilar, otildan ўkni kaitariib koldilar. Ўзбекистонда otalar-onalar ўз xonadoniда baxtiyer va tinch yashasinnlar, onalar gudaklarinini bagriga bosisib osoyishitda uklasim deb ўз жонини ўқقا topshir-dilar. Улар menchaliq ch-

билан kўrganligi uning қalamiga xis-ҳаяжон, ўзгачa ruh, kuchli tuyfularni jo etgan. Ҳaқiqiy janggoҳda қon kechgan insoniga uning daҳshatini tasavvur kiliadi. Mard inson xech қaчon halqi boшига, er duystlari boшига ogir kunnlar soy solganada jim қaраб tura olmайдi. Agar u журналист bўlmaganiда ҳарбий bўlар edimi, terrorchilar tудasiga қarsi biрincilardan bўlib kurot tutar edimi?..

Kўchkor aka ўз makolalariда umumki қadar shaxsий muloҳazalarini baён kiliшiga xarakat kiliadi. Қaisi мавзудa қalam tebratmasin, сўзга, firkiga chirayli bўyklar beradi. Uning bugungi kunda ilm-maъrifat, ezzogulikni va ularning manba bўlgan kitoblarini tarqib etuvchi makolalari kiplab ўkijamiz. "Ўзбекистон овози" 2000 yil 15 avgust

Jurnalistning ikki toifada, инсонларга munosabati, икки xil muloҳazasi, lekin ikkalasi ҳam ўкуvchini tulkinnlangiрадиган ўtli satrлar. Nima sababdan shunday taysirli makolalarni ёzgansiz, degan savolimiga Kўchkor aka, ularning yurning ukalaramini, ўzimini kubib kўrganman, deb javob berang edi. Kўchkor Norqobilning ўzi ҳam urushda katnashganligi, afon urushining daҳshatli oқibatlari ўz kuzi

ЁЗГАНИДА ЎЗ ДУНЁСИ БОР...

фига кўзим тушди, кувониб ketdim. Чунки ёш бўлишига қарамай, журналистикаизда, қolaverса, адабiyetimizda ўз ўrnini topishga ҳarakat kilaётgan ушbu инsonga ўziga xos rgarbat berilgan edi.

Mаъlumki, ижодkorning ёки журналиstinig maҳorati қandай voqeani akc ettiresh emas, baliki voqeani қanday akc ettiresh dadir. Ayrim asarlarni, makolalarni ўkiganimizda undagi muҳim voqeа-hodisalar ҳam zeriakari, xissiz, chirayli bўyklarsiz tasvirlanadi. Bu ҳar қanday ўkuvchini zeriaktri radi.

Kўchkor Norqobilning yutugi ҳam voqeakni faktlar asosida boшdan oёk shiddatkor ruxda, chirayli taшbeхlar bilan tasvirlaшиdir. Mana эътибор

royli gaplarни kalaştirib makola ёзmas, kitob chiqarmas, kilmardan dir maktovs va madhxiya эшitiш илинжида ўzlariни cheglamas edi-lar. Улар ҳar biри vatanim-nint chinakam ximoyachisi edilar". ("Ўзбекистон овози" 2000 yil 15 avgust)

Jurnalistning ikki toifada, инсонlарga munosabati, икки xil muloҳazasi, lekin ikkalasi ҳam ўkuvchini tulkinnlangiрадиган ўtli satrлar. Nima sababdan shunday taysirli makolalarni ёzgansiz, degan savolimiga Kўchkor aka, ularning yurning ukalaramini, ўzimini kubib kўrganman, deb javob berang edi. Kўchkor Norqobilning ўzi ҳam urushda katnashganligi, afon urushining daҳshatli oқibatlari ўz kuzi

Nigora MIROLIM қизи, Ўзму журналистика факультети tolibasai

ТАФСИЛОТИ

ёзишини ҳам билиши керак. Тўғри, оғзакини боплаб, ҳат бобида бадхатроқ ёшлар ҳам йўқ эмас. Ҳамма бало шунда: ёзмай, қотирвораман, деб ўйлаш ҳом ният. Экрон орқали айтадиган сўзларингни би-ир қоғозга тушириб кўргин. Узингча ўқиб эшишт. Чала, ҳом-ҳатала жумлалар, бетаъсир, беҳис иборалар. Сийқаси чикқан, баландпарвуз, пустой опқочишлар. Йўқ эмас, истаган пайтингизда кўрасиз бундай ҳолатларни. Хўш, нима қилиш керак? Маслаҳат беришдан осони йўқ. Аслини айтганда, ТВчиларга ақл ўргатадиган одамнинг уруги роса учриди-да, ўзиям! Абдуҳаким Турғунов, янглишмасам, 35 йилдан, Кимё Хўжавея 30 йилдан, Гулнора Маҳкамова ҳам шундан кам эмас... минглаб "Ахборот"ни эфирга узатган мутахассислар улар, лекин ҳар бир томошабин ҳар бир "Ахборот"чины олдига ўтказиб олиб, индамасанг, бир соат маъруза ўқишига тайёр!

Бир йигинда вилоятдан келган ёш тележурналист хабар бериш сирларидан, тажрибаларидан гапга тушиб кетди. Тинглаб ўтириб, даврада Ирисмат ака Абдухоликов сукут сақлаб ўтирганига кўзим тушди. Уялиб кетдим. Ўша йигитча "хисобидан" хижолат чекдим. Ахир Ирисмат акалар озмунча ахборот тайёрлагани?!.

Начора, ТВчининг назоратчиси кўп, нечта томошабин бўлса – ҳаммаси назоратчи...

ТВчиларнинг сабрига тўзим берсин!..

Муҳаррир матнни эплаштири ҳам. Сўнг, тасмани монтажчига тутқазди. Тасмада, хабарингиз бор, камиди 35-40 дақиқалик тасвир, маназара бор. Шундан 1-1,5 дақиқасини сикиб чиқариш керак. Ҳам тасвир бўлсин, ҳам маъно, ҳам интервью, ҳам... сифат. Ҳам қизиқарли, ҳам... Ишқилиб, яна бир дунё "ҳам"-ни шу санокли дақиқа ичига жойлаштириш керак. "Бундан кўра ярим соатлик кўрсаётуб тайёрлаш осон-роқ" дейди Мухаммаджон Раҳматов. Тушунишга уринасан, киши. Ҳикоя ёзишдан кўра роман ёзиш осон-роқ, деган гап бор-ку. Бемалолчилик-да!.. Ҳикояни зумда ўқиб чиқадиганлар кўп, рўманни ҳар ким ҳам ўқийвермайди. Шунинг учун романнинг кусурини ҳаммаям сезавермайди. "Ахборот" танқидчilar кўплигининг сири қашф этилгандай бўлмаяптими, шу ерда?! Бир-икки дақиқалик лавҳани кўрадио, "Шуям ахборотми?" деб гап бошлашдан осони борми?!

Монтажчининг тепасида "Ҳак!" деб ўтирган муҳаррир тасмага туширилган ҳар лаҳза, ҳар сантим тасвирга жони ачиди. Мухаммаджон Раҳматов устозларини кўп эслади. Раҳматов Ҳасан Ҳамроев, Анвар Тоғиев, Тўра Раҳимов, Ирисмат Абдухоликов, Тўлқин Уқибоев... уларнинг ҳар бири бир мактаб яратиб кетди. Ўзбек телеахборотчilar мактаби жўн деганлар бекор айтибди. Тажриба етарли, баҳс-мунозара, ижодий талашиш-торти-

шишлар етарли жойда янгиланиш асло тўхтамайди. Сурхондарёдан Жўракул Турсунов, Тошкентдан Севара Турсунова, водийдан Муҳаммаджон Обидов, буёқда гайрат билан етишиб чиқаётган Фарҳод Махмудов, Озод Ҳамидхўжаев, Саида Давлетова, Хайдар Ҳасанов... уларнинг барини санаш қийин, лекин бу "Ахборот"чилар юзма-юз келган жойда ана тортишуви, ана мунозара, қизиганини кўрсангиз!.. Нега, муддо нима?

"Ахборот"ни янам яхшилаш, янам қизиқарли қилиш, янам, янам!..

Тасвир, тил, ахборотнинг янгилиги бир уйғунликка эришса, ўёғи кўнгилдагидай чиқади.

Нотинч манзиллардан хабар узатиш эндийликда "Ах-

«Ахборот»чилар

борот"чиларимиз учун оддий ҳолга айланяпти. Боткен, Сарисоё, Афғонистон... Расмий давлат сафарларидан дараклар берриша ҳам тележурналистларимиз анча-мунча кўнікма хосил қилиб улгурнишди. Танқидий, таҳлилий кўрсатувларни айтмайсиз!.. Газета журналисти бир ўзи боради, тегишли шахслар билан сұхбатлашади, хужжатларни кўради – мақолани ёзади. Тележурналист борса-чи? Бир хабар тафсилотидан аён бўляптики, тележурналист бир ўзи бормайди, гурух боради. Телегурух вазифани уддалаб, ишни битиргунича маҳаллий ахоли оғзида достон бўлиб улгурди. Тошкентга қайтиб келгунича эса... ундан илгари хабар, чолар етиб келади. "Танқидни тўхтатиб туринг, барака топтур, камчиликни ўқотамиз!" деб тавалло қиласди. Қизик, танқидий ҳабар ё кўрсатувни ҳамма бирдек яхши кўради, нега танқид кам деб ёзигради ҳам, аммо-лекин бирон инсон борки, ўзини ёхуд ўзига тегишли соҳани танқид қиласа, кўтаролмайди! Аюҳаннос солади. На қонунни эслайди, на виждонни!..

ТВнинг, матбуотнинг қудрати ана шунаقا!.. Холис танқид кўпайса ҳаётдаги анча-мунча иллатларнинг уйиди, тузатади, таҳир қиласди, эпакага келтиради. ТВдаям бор шундай жараён. Тракт жараёнларида "қил кўприк"дан ўтган лавҳа эфирга узатиш учун тайёр хисобланади. Бу орада кундалик навбатчилар гурухи, тасвирчилар, муҳаррир хозир нозир турди. Чунки боғи 1-1,5 дақиқага тушмаган кадрларга эҳтиёж туғилиб қолиши мумкин. Лавҳалар ўзгартирилиши мумкин. Сўзларга сайқал беришга тўғри келар... Буёқда вақт кутиб турмайди. Энг даҳшатлиси ҳам шу: вақт шафқатсиз оғла бораверди. "Ахборот" кўрсатуви бошланиши арафасида соат миллари кўрсатилиди, у – соат миллари эмас, "Ахборот"чилар пульсиңинг уриши! Ўша лаҳзаларда қайсири тасвирчи, қайсири муҳаррир секунд миллари тезлигида тасма кўтариб студия томон ҳаллослаб келаётган бўлиши њеч гап эмас! Телетомошибин ундан бехабар, у ахборот кўтапти, унга ахборот керак! "Ахборот"нинг бир кунлик дастурини тайёрлашда, ўрта хисобда 25-30 янгилик берилса, унда 150ка яқин одам иштирок этади!..

Янам кейинги 4-5 йилда телетехника обдон янгиланди. "Илгари 25 йил ишлаганлар ҳам кейинги йилларда юз берганчалик ўзгариш бўлганини эслолмайдилар" дейди Мухаммаджон Раҳматов. Имконият роса ортди. Боз кўтармай, чарчаши нимайканини билмай, ишладиган пайтлар келди. Кичик муҳаррир, муҳаррир, катта муҳаррир, бўлим бошлиғи, муҳбирлар тармоги бошлиғи, боз муҳаррир ўринбосари, боз муҳаррир... 25 йиллик ижод йўлидаги лавозимлар пиллапоясининг энг чўққи-си ТЕЛЕЖУРНАЛИСТ, ТЕЛЕМУХБИР унвони! Халқнинг назарида шундан мартабали унвон йўқ.

Ўн йил бурун. Қашқардан шундоқина Тошкентга бериладиган хабарни Мухаммаджон Раҳматов аввал Пекинга, у ердан Москвага, Москвадан Тошкентга телефон орқали узатган экан. Икки йил, мукаддам Арофат тогларига чиқиб, тўғридан-тўғри Ўзбекистон телевидениесига узатибди! Мана шу иккиси оравлигида бир дунё маъно-мазмун ётибди! Нақ 50 йиллик умр ётибди! Мустақилликнинг 10 йиллиги арафасида олинган "Мөхнат шуҳрати" ордени турибди!..

"Ахборот" кўрсатуви ўтиб боряпти. Қишлоқ хўжалигига бағишиланган янгиндан хабар берилди. Уни миллионлаб томошибинлар кўрди: миллионлаб мулоҳаза, эътироф, эътирофлаб бошланди.

III ўнда бўлиши табиий, хабар эътироф ва эътирофлар турдидими, демак, бошқаларни эътирофлаб юнвони! Мустақилликнинг 10 йиллиги арафасида олинган "Мөхнат шуҳрати" ордени турибди!..

Шунинг учун ҳам уларнинг бари эртага яна "Ахборот" дастурини орзикб кутадилар, ахборотга чанқоқ одамлар улар, шунинг учун ҳам њеч бир оқшомни "Ахборот"сиз тасаввур этолмайдилар.

Х.НАБИ

"HYUNDAI" ВА ТЕЛПАК

Иззатали ака тонг коронғусида кўчага чиқиб уч-тўрт хонадондан ўтган жойида Қамбарбойнинг дарвозасидан гизиллаб чиқкан чиройли мошин унга юзма-юз яқинлашиб тўхтади.

- Ҳе, окам, азонлаб йўл бўлсин?

- Ошга-да, қаёққа бўларди, жавоб қилди Иззатали ака машина эшигини кия очиб гапираётган Қамбарга.

- Юринг, опкетаман, - деди у суриштиримай. - Ман сизни ошнинг ўғил боласига оббораман!

Иззатали ака иймандию, оптика илтифот кутмай, чақонгина бошиб, кўнинисининг ёнидан жой олди. Машина гувиллаб катта йўлга тушди.

Иззатали ака машинанинг ичида кўз ўргутириб, ҳаваси келди.

- Бу қанака машина, Қамбар? Жа, ялтироғидами, дейман?

Қамбар ҳиринглаб кулди. Кўнинисининг ўпун энгил-бошига сезидирмайгина белисанд қарди.

- Ош катта, ўзи? – сўради у гапни айлантириб.

- "Осмон"да, "Осмон" ресторанинг бор-ку. Ушатта.

- Нима, "Осмон"га кетяпсизми?

- Ҳа, "Осмон"га, Тўхтахўжаникаги?! Тўхтахўжаникаги.

Қамбар қулогига ишонмагандай, бошини буриб ёнида ўтирган одамнинг башарасига диккат килди. Кейин дарҳол ўзини кўлга олди, сир бой бермай сўради.

- Узи келиб айтдими, тўйга?

- Ман уйда йўғидим, кенни айтб, тайинлаб кетибди.

Қамбар қулогига ишонмагандио, Иззатали аканинг гапини ўз қулоги билан эшитаётганига, бир нарса дёвламади. Кимсан Тўхтахўжка ёкидаги шўртумшук Иззатни ўйига келса-я!

Улар анча жойгача жим боришиди. Орада Қамбар бир-икки иззатали аканинг уст-бошига нигоҳ ташлади. Иззатали ака ҳаво совуқлигига қарамай, юпқа ёмғирпўш кийганидан андек истихолага ҳам тушди. Бу етмагандай, ёмғирпўш билан сўлкомондай телпак кийиб олгани ошиб тушуди!

Иззатали ака бунақ машина биринчи ўтириши эди, йўл-йўлак унинг ичидан, рул чамбараги, бошқа ускуналаридан кўзини узолмади. Юрғандаям жуда текис юраркан-да, ўзиям!..

Иззатали ака бунақ машина биринчи ўтириши эди, йўл-йўлак унинг ичидан, рул чамбараги, бошқа ускуналаридан кўзини узолмади. Юрғандаям жуда текис юраркан-да, ўзиям!..

Бир зумда "Хундай" меҳмонона ёнидан сузиб ўтиб, машиналар издиҳоми орасидан ўзига жой излай бошлади. Афсуски, аксига олиб, машина меҳмонхона биносидан анча узоқлашиб кетди. Иззатали ака бир кўнгли шунақ импортний машинадан тушиб келишини дуст-душман кўрсайди деган хәёлга ҳам борди. "Майли, ҳозир коронги, ошни ёб, чиқаётганимизда кун ёришиб колади" деди ўзини ва машинадан тушаётуб, бошидаги теллакни очиб, урнилди.

Сани аннетта пойлаб турибман-а, ука! Бошимдан совуқ тишиб кетти! Очақол, машинанини!

- Қанака машина? Машина қани, оқам?

Иззатали ака кўнинисининг то-вушки аллақандай совуқдан-совуқ чиқанини пайқагандай бўлди-я!

- Машинанинг қани? – деди у ён-атрофга қараб. Машиналар издиҳоми ўша-ӯша, лекин...

- Уриб кетибдио, энагарлар! Нимани уриб кетади? Па-чоқлабдими?! – вахимага тушиб савол кетди Иззатали ака.

- Э, боши қотирманг, ўғирлаб кетибди! Қанж...

Иззатали аканинг эсхонаси чиқди, тилини тишлади.

Вой-й-! – деб юборди, ресторан томон аланглаб, қадам ташлади. Бориб айтаман! Топиб беради!..

- Қанака, Тўхта? Жиннимиз? Тўхтанинг нима иши бор?

- Ахир!..

- Нима, ахир. Сиззи ишингиз бўлмасин. Дамингиз чикмасин. Тушундингизми? Гуллаб юрманг, тагин!

Иззатали ака ўша куни, эртасига, индишига ошга тақлиф килди. Тўхтахўжанинг оғзиға келган жаммиши ширин-нордан гапларини қалаштириб "эслади". Бунисига майли, иккиси гапнинг бирда хотини миясини қоқиб қўлига берди:

- Лалайгансиз! Латтасиз! Бошингиздаги теллакни олдири-иб, мумтишиб ўтирибсиз!..

- Узиям эскийди... – мингирлади, Иззатали ака.

- Нега эски бўларкан?! Балодай бошиззи совуқдан асрар юрувди!. Иўкотиб, энди эскига чиқардизми?!

Иззатали ака хотинининг бу гапи гап топиб беролмади. Узиниям жонидан ўтди-да! Кўён теллак бўлсаси, эски бўлсаси, жонн

ЖОННИ САДҚА ЭТСАК, НЕ БАХТ, ВАТАНГА!

ЙИГИТЛАР

Эл бошига иш тушса эр билинар,
Майдон ичра сиртлону шер билинар,
Энг аввало Аллохига сифинар
Юрагини йўқотмаган йигитлар.

Боболардан ўгит олиб яшайди,
Халойикни эзгу йўлга бошлайди,
Керак бўлса ўзин ўтга ташлайди
Ориятни йўқотмаган йигитлар.

Умр деган учкур от ел етолмас,
Тақдиридан њеч ким ќочиб кетолмас,
Аммо њеч ваќт эл баҳридан ўтолмас
Садоқатни йўқотмаган йигитлар.

Ишк йўлини талаб айлаб келишар,
Гоҳи етиб, гоҳи етмай сўлишар,
Фарҳод, Мажнун, Тоҳир каби
севишар
Муҳаббатни йўқотмаган йигитлар.

Бир ўлим бор бешак бир бошу танга,
Жонни садқа этсак не баҳт Ватанга,
Юртни айлаб ўтар боғу чаманга
Иймонини йўқотмаган йигитлар!

БУ ДУНЁДАН

Савоб қилмай кетиб бўлмас бу дунёдан,
Гуноҳсиз ҳам ўтиб бўлмас бу дунёдан.

Яшаб кўрдим гоҳи зулмат, гоҳ зиёда,
Нетай, асло кечиб бўлмас бу дунёдан.

Ушалмас Аллоҳнинг изнисиз њеч армон,
У дунёга кўчиб бўлмас бу дунёдан.

Умидим кўп етишсам деб қиёматда
Охиратни кутиб бўлмас бу дунёдан.

Ишку ижод илинжида ёнди Чоршамъ,
Ўлгунича ўчиб бўлмас бу дунёдан.

Уралашиб майда нарсага
Рухиятинг жуда чарчаган.
Саҳар туриб бомдодни ўки
Мехр билан боқили барчага.

Ҳаёт гўзал, ҳаёт чароғон
Унда маҳзун яшамоқ уят.
Тўқис адо этиб пешинни
Фамларингни оҳиста кузат.

Умр қисқа, умр ўткинчи
Улгурмогинг керак барига.
Жойнамозни асрдан йигиб
Яна йўнал ҳаёт сарига.

Аллоҳ улуғ, Аллоҳ меҳрибон
Бандалигинг унутма фақат.
Ўтказмайин шомни вақтидан
Яратганга айлагил раҳмат.

Жой-жойига тушар бариси
Хуфтондан сўнг ором ол секин.
Ахир, бугун фарзни бажарган
Бир мусулмон бўлиб қолдинг сен.

ДУСТ ТОПИЛМАЙДИ

“Аллоҳдан ўзга на бир дўст, на бир ёрдамчи бордир.”
Куръон, Тавба сураси, 116-оят.

Қаҳат экан қадр дунёда
Дард топилар, дўст топилмайди.
Ихтиёрим қолган худода
Вақт топилар, дўст топилмайди.

Дўст дегани дардкашинг бўлса,
Сенинг учун тирилса, ўлса,
Дардинг олай дўстим деб турса
Жон топилар, дўст топилмайди.

Шеъримга-ку кўярман нуқта,
Аммо ҳиснинг адоги йўқ-да.
Чоршамъ ёниб бўлгунча сўхта
Сўз топилар, дўст топилмайди.

ЧОРШАМЪ

ЧЕКИШГА ҚАРШИ - ТАНЛОВ!

Газета, журнал, телестудия ва радио станциялар
муҳаррирлари ва барча журналистлар дикқатига!

“Tobacco Control Media Prize” мосаларини компьютер соврин-
лари кутмоқда! мавзусида-
ги ЭНГ

Танловга тақдим этиладиган
мақола ва чиқишилар матнини 2002

йил 1 марта кечикмай кўйида-
ги манзилга йўлланг: Ўзбе-

кистон ОАВ демократиялашти-
риш ва қўллаб-
куватлаш жамғ-
армаси. (Тошкент,
Навоий, 30-уй.)

Телефонлар:
137-62-93,
133-04-87,
144-37-87.

яши

мақо-
ла, эшитти-
риш, кўрсатув
учун эълон қил-
ган танлов якуний
босқичига чиқди.

Тамакининг зарари ва
чекишига қаршилик кўрсата
оладиган авлод тарбияси
мавзусида ёзинг, кўпроқ
ёзинг! Танлов голиблари
учун мўлжалланган мукофот-
лар чакки эмас:

Матбуотда тамаки назора-
ти мавзуларини кенг ва таъ-
сиран оммалаштирган жур-
налистларни, таҳририят жа-

Вниманию редакторов
газет, журналов,
телестудий, радиостанций
и всех журналистов!

В Республике под патронажем Фонда демократизации и под-
держки СМИ Узбекистана проходит конкурс на лучшую публика-
цию по антитабачной тематике. Осуществление проекта “Tobacco
Control Media Prize” по программе “Seed Grants” для
развивающихся стран по контролю над табаком.

Напоминаем, что 4 победителя конкурса — журналисты, либо
редакции — будут награждены компьютерами.

Сроки представления напечатанных или озвученных конкурс-
ных материалов — до 1 марта 2002.

Документы представлять в Фонд демократизации и поддержки СМИ
Узбекистана. (Навои, 30)

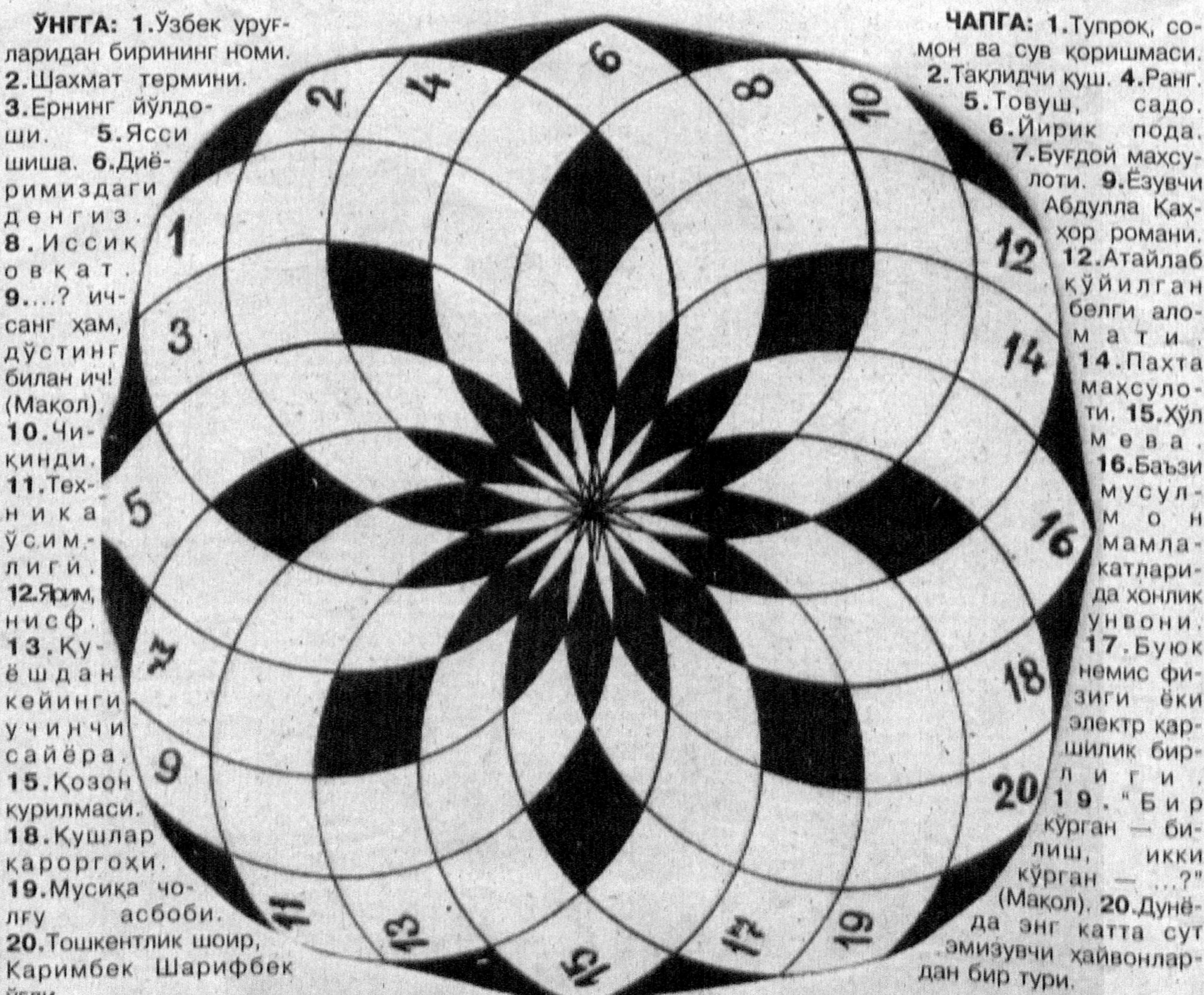
Контактные телефоны: 137-62-93, 133-04-87, 144-37-87

Арча байрамининг
эртасига Коркиз
тубиб кўйибди

БОШҚОТИРМА

Кросвордимиз сўзлари ракам кўйилган хонадан бошлаб марказга томон ёзиб чиқилади.

ЧАПГА: 1.Тупроқ, со-
мон ва сув қоришимаси.

2.Тақлидчи күш. 4.Ранг.

5.Товуш, садо.

6.Иирик пода.

7.Буғдой маҳсу-
лоти. 9.Ёзувчи

Абдулла Қаҳ-
хор романи.

12.Атайлаб қўйилган

белги алому-
ти.

14.Пахта маҳсу-
лоти. 15.Хўл мева.

16.Баъзи мусул-
мон мамла-
катларида хонлик

унвони.

17.Буюк немис фи-
зиги ёки

электр қар-
шилилк бир-

лиги.

19.“Бир

қўрган — би-

лиш, иккى

қўрган — ...?”

(Макол). 20.Дунё-

да энг катта сут

эмизувчи ҳайвонлар-

дан бир тури.

Анвар МИРЗАЕВ

Мухлис

ҲАЁТИЙ ЎГИТЛАР

Камтарлик қил, ҳар вақт олқиши оласан,
Сакласанг кек ҳар вақт қарғиши оласан.

Бўлса гар инсонда хуш хулку одоб,
Топар қадр жаҳонда бўлмай њеч ҳароб.

Бойликнинг асли эмас зебу зийнат,
Аълоси аслида қадру киммат.

Үргатсан ўғил-қизга илму хунар,
Баҳти бўлгай умрида, униб-ўсар.

Кобил фарзанд ота-онасин бокар,
Дардисари кун бўйи кўлга бокар.

Асқарали АКБАРАЛИ ўли